

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

: Posamezna številka 6 vinarjev :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 8. uri, ob ponedeljkih ob 10. uri. — Naročniki: v Ljubljani v upravnishvu mesečno K 1.20, s dostavljanjem na dom K 1.50; a pošto celotno K 2.00, polletno K 10.00, četletno K 5.00, mesečno K 1.70. Za izmenjavo celotno K 2.00. — Telefon številka 303.

: Posamezna številka 6 vinarjev :

Uredništvo in upravnishvo je v Francišanski ulici 8. Dopolni se pošiljajo uredništvu, naročnika upravnishvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmi vrsta 10 v, deveta vrsta 8 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 303.

Ponarejene številke.

Povodom revizije ljudskega štetja v Trstu in Gorici.

Kadar se deli v Avstriji narodom kruh pravice, se gleda na njihovo število in zato je ljudsko štetje, pri katerem se določa za nadaljnji deset let tudi številna moč posameznih narodov, za avstrijske narode veliko večje važnosti kot za narodnostno homogene države. Slovani, posebno pa Slovenci, se tega ne zavedamo v zadostni meri, ne brigamo se veliko za ljudsko štetje, kot se za javna vprašanja sploh ne zmenimo dosti, zato pa posvečajo Nemci in Italijani ljudskemu štetju veliko pozornost in izkoriščajo našo malomarnost in nezavednost, zmanjšujejo na papirju naše število, svoje pa povečujejo.

Pa Nemci in Italijani se ne zadovoljujejo samo s tem, da vpisujejo za Nemce, ozir. Italijane, samo nezavedne Slovence, ki jim je vseeno kako jih vpisujejo in one malomarne naše ljudi, ki si ne dajo truda, da bi se prepričali, ali so popisovalne pole pravilno izpolnjene ali ne — Nemci in Italijani pri ljudskem štetju naravnost goljufajo in sleparijo, ponarejajo popisovalne pole in podpise na njih, samo da bi izkazala statistika čem manj Slovencev, tako da bi se oni pri zatiranju Slovencev vedno lahko sklicevali na statistiko, češ, saj v tem in tem kraju je bila primorana odrediti revizijo ljudskega štetja v Trstu in Gorici.

Kot bi jih pičil gad, tako so skočili Italijani radi tega in vpili so na ves glas, kakšna krivica se jim godi, revizija sama pa je pokazala jasno, kako krivico so oni storili Slovencev, katerih število so zmanjšali povsod, kjer se je nahajal aparat ljudskega štetja v italijanskih rokah, vsaj za polovico in sicer na ta način, da so izvirne popisovalne pole kratkoma trkali, pisali nove z napovedbo italijanskega „občevalnega“ jezika — tudi pravi avstrijski nestvor — in ponarejali podpise!

V Trstu so našli magistratni števni komisariji okoli 38.000 Slovencev, revizija ljudskega štetja je pa našla med onimi, ki so bili — proti svoji volji, seveda — vpisani za Italijane, še okoli 20.000 Slovencev, tako da je sedaj uradno konstatirano, da živi v Trstu okoli 60.000 Slovencev, kar pa nikakor še ni pravo naše število, ker niti pri reviziji se niso mogle dognati vse nepostavnosti, vse sleparije, ker se gotovo niso šli vsi Slovenci prepričati ali so vpisani za Slovence ali ne, klicani so bili pa samo oni, za katere se je mislilo, da so glede občevalnega jezika izpovedali drugače, kot je v polah bilo zapisano. Brez vsakega pretiravanja se torej

lahko trdi, da živi v Trstu najmanj 70.000 do 80.000 Slovencev, ker temn število slovenskega prebivalstva bi približno odgovarjalo številu slovenskih volilcev! Italijanski števni komisariji so torej utajili skoraj polovico Slovencev, kar je najboljši dokaz za to, da je bila revizija ljudskega štetja absolutno potrebna!

Enako je bilo v Gorici, kjer so italijanski števni komisariji našli nekaj okoli 6500 Slovencev, pri reviziji štetja se je pa dognalo že dosedaj, da je bilo čez 3000 Slovencev vpisanih za Italijane. Ker je do sedaj končana samo revizija onih števni pol, za katere se je mislilo, da so bile ponarejene — za Italijane so bili vpisani celo člani slovenskega odbora za ljudsko štetje! — sedaj se pa ima pravico zglasiti vsakdo, ne glede na to, ali je bil klican ali ne in se prepričati o pravilni izpolnitvi svoje popisne pole, se zgodi lahko, da se število goriških Slovencev — v statistiki, seveda, ker faktično takointako živijo — še za par tisocev, tako da se število Slovencev prav močno približa polovici celokupnega mestnega prebivalstva.

Kaj je pa po ostalih primorskih mestih, kjer so Italijani ravno tako sleparili kot v Trstu in Gorici, kjer pa ni bilo nobene revizije? In — kar je še važnejše — kaj je na Štajerskem in Koroškem, kjer so Nemci še bolj sleparili kot Italijani — in kjer noče vlada niti slišati o kaki reviziji ljudskega štetja, ker so sleparili Nemci in bi imeli od revizije oni tudi škodo? Proti Italijanom si je vlada že upala nastopiti, ker ji je končno vseeno, ali je na Primorskem več Slovencev ali Italijanov, ali na Štajerskem in Koroškem hoče ona sama, da statistika ni pravilna, ker hoče ona sama opravičiti svoje protežiranje Nemcev na škodo Slovencev. In na Štajerskem in Koroškem je kdo ve koliko tisoč Slovencev vpisanih za Nemce!

Ko bi Slovenci imeli poslance, ki bi bili kaj vredni, bi jih vprašali kaj delajo, tako pa nam preostaja samo eno vprašanje: Slovenci, kaj mislite, da volite take poslance?

Iz slovenskih krajev.

Iz Kamnika. Popis kandidatov za občinski odbor v Kamniku, katere priporoča volilni odbor klerikalne stranke za volitev v petek, dne 27. t. m. I. razred: Dr. Julij Dereani, bivši podstarosta Ljubljanskega Sokola; Bergant Lovrenc, sodnijsko ločen mož; Dornik Franc, mož brez hlače; Dornik Ivan, prehajač; Gerlovič Josip, prelepo ravna s svojo ženo; Schnabl Rudolf je, kakor Kristus tihi teden — vedno skrit; Terpinc Avgust, se je zaradi vpeljanega konkurza obesil na tehtanove škrice. — II. razred: Benkovič Tine, večni govornik in nedosegljivi najdenitelj najneumnejših idej; Cenčič Jernej, ki je

mного zahajal na Gozd in tam nekaj pozabil; Čeh Josip in Lap Anton se nepotrebno pehata za tehantom; Maier Anton, uradnik stalnega dopusta; Simenc Primož po domače Trot; Šubelj France, nunski hlapec in oskrbnik nunskega samostana nedolžnih devic; Žargi Ivan pameten mož ne srečno zašel v nečedno družbo; Jerič France, posojilnična jetika, mu diši Mestna hranilnica; Reberšek Andrej, madež šutenskega stolpa; Zore Anton, dober kovač toda slab politikar. — III. razred: Grašek Janko (bodoči klerikalni župan) je opravil bolniško blagajno in zavarovalnico; Košir Franc, nož na dva kraja; Kratner Gregor, tajni svetnik vsemočnega dekana Ivana Lavrenčiča; Mächtig Ivan, po poklicu prihodnji krčmar v Kristofovem hotelu; Jurij Romšak, prisiljen član klerikalne stranke; Ulčar Matija bo na povelje dekana krčmar na Perovem; Juliju Weiblu na hočemo oživeti spomine na pretekla časa v Banderjevi delavnici v Ljubljani. To so torej izvoljenci dekanovi. Kamničani! Le veselite se takega odbora, ta vam bode še marsikatero polko zaigral. Introitus bo: nakup in sprejem Kristofove hiše v občinsko oskrbo. Ite missa est pa odhod dekana iz Kamnika in polom njegovih pasivnih podjetij. Amen!

Iz Novega mesta. Na volilnem shodu v mestni hiši dne 21. t. m., ki ga je sklical „Meščanski narodni pripravljalni odbor“ so se postavili kandidati za volitve v občinski odbor novomeški, ki se vrši dne 28. t. m. Kakor se je na shodu povdarjalo, so se izbrali ti kandidati kot meščanski kandidati in ne kot kandidati katerekoli napredne stranke, na tej listi so možje, ki so gotovo naprednega mišljenja, so pa tudi možje, ki so prijazni klerikalnim težnjam ali so celo klerikalci. V imenu klerikalne „Slovenske ljudske stranke“ je na shodu navzoči gosp. Žlogar izjavil, da „Slovenska ljudska stranka“ te kandidatne liste ne sprejme in da si ta stranka pridržuje pravico postaviti lastne kandidate, da pa se bode ozirala na to kandidatno listo. Gotovo je torej da namerava klerikalna stranka iz te liste vsprejeti v svojo listo tiste, ki so njenim težnjam naravnost prijazni, ali vsaj od njih ne pričakuje svojim namenom dovolj krepkega odpora, vse druge pa izbaciti in jih nadomestiti s svojimi zagriženimi strankarji. „Slovenska ljudska stranka“ je v kulturnem oziru nazadnjaška in že iz tega razloga nobeden naprednjak ne more voliti nikogar, ki ga ta stranka priporoča ali podpira. „Slovenska ljudska stranka“ je skozinsko nasprotnica meščanstvu. Prebivalstvo Novega mesta obstoji iz dveh slojev: iz meščanstva (to je obrtnišva in trgovstva) ter iz uradništva. Klerikalna stranka je svojo naklonjenost do davkeplačujočega meščanstva v zadnjem času osvedočila s svojimi zakonskimi predlogi v kranjskem deželnem zboru,

zlasti z novim cestnim zakonom — kakor tudi s tem, da uporablja deželne denarje, napravljajo dolge ter si izposoja slovenskim kulturnim svrham namenjene sklade (vseučiliški fond) izključno v strankarske namene. Svojo naklonjenost uradništvu je klerikalna stranka ob vsaki priliki povdarjala v zadnjih dneh v državnem zboru pri predlogi o izboljšanju uradniškega gmojnega stanja. Svojo naklonjenost Novemu mestu je pa klerikalna stranka v zadnjem času osvedočila zlasti pri železniškem vprašanju glede železniških postaj belokranjske in transverzalne železnice. Ker pa je klerikalna stranka trdno organizirana in disciplinirana stranka, morajo novomeški klerikalci plesati tako, kakor jim piskajo iz Ljubljane — in morajo zavzemati v kulturnem in gospodarskem oziru napram Novemu mestu isto sovražno stališče, kakor ga zavzema stranka sama. In če klerikalci sedaj pred volitvami plinijo ljubezen do meščanstva in Novega mesta, ni to drugega kakor pesek v oči, ni to drugega kakor volilni manevar, s katerim upajo klerikalci doseči uspehov pri sedanjih občinskih volitvah. Zatorej pri občinskih volitvah dne 28. t. m. ne volite nobene klerikalca in nikogar, ki ga klerikalci priporočajo ali podpirajo in naj bo to kdorkoli. V javnem življenju ni slabšega nego polovičarstvo, in ni boljšega nego doslednost, zakaj polovičarstvo vodi do propada, doslednost pa vodi do zmage. Zatorej ne volite iz kandidatne liste, postavljene na shodu „Meščanskega narodnega pripravljalnega odbora“ nikogar, ki ga imajo na svoji kandidatni listi klerikalci in vse tiste nadomestite z možmi naprednega mišljenja, ki so poleg tega voljni in zmorni delovati v prid Novega mesta. Več naprednjakov.

DNEVNE VESTI.

Rekonstrukcija kabineta. Rekonstrukcija kabineta že dalje časa beli glavo raznim nemškimi in nenemškimi političnim krogom. Ministrski predsednik baron Gautsch je prišel do prepričanja, da je rekonstrukcija sedanjega kabineta neobhodno potrebna, ako si hoče zagotoviti zanesljivo vladno večino. Zadnje glasovanje o italijanski vseučiliški predlogi je pokazalo, da se vlada nikakor ne more zanašati na Nemce in Poljake. Treba je iskati še druge pomoči. Da pridobi Gautsch zase Čeha, jim ponuja dva ministra uradnika v novem kabinetu. Temu pa Nemci odločno nasprotujejo. Gautsch se nahaja v velikanski zadregi. Parlamentarni položaj je nejasen in zelo kritičen. Pričakovati je, da kriza vsak čas izbruhne. Sicer pa še tudi Čehi niso zavzeli svojega definitivnega stališča. Oni samo čakajo in čakajo. Videti hočejo, kak bo novi kabinet in šele po njenem ravnanju bodo umerili svoje korake. Gautscha čakajo še težki dnevi. Gotovo je le

to, da pri rekonstrukciji kabineta, k se bo morala na vsak način izvršiti najsi bo potem parlamentarizacije ali pa potom uradnikov, Jugoslovani niti od daleč ne pridemo vpoštev in to le po zaslugi naših klerikalcev. Čakajo nas le še vedno večje batine.

Kaj imate pokazati. Šusteršičev klub v zbornici šteje danes 27 poslancev, med njimi 21 slovenskih klerikalcev, ki so bili izvoljeni na podlagi samih obljub. Nezavedna masa pač voli vedno tiste poslance, ki veliko obljublja, ker misli, da bo imela od njih bodisi gospodarske ali pa narodne koristi. Toda kaj imajo pokazati dosedaj naši klerikalni poslanci. Z eno besedo ničesar. Mesto, da bi delali za ljudstvo, uganjajo ves čas, odkar se je druga zbornica sešla, vedno samo visoko politiko. Prva stvar, katere so se lotili, je bilo maroško vprašanje. Sedaj jih zanima samo stališče Avstrije napram italijansko-turškemu konfliktu. Druginjsko vprašanje jih seveda ne zanima. Ljudstvo se bo že privadilo druginji. Na drugi strani čutimo vedno bolj moč nemškega „Volksrata“ posebno na Kranjskem. Germanizacija državnih uradov, posebno pa ljubljanskega sodišča, sistematično napreduje. A naša klerikalna stranka, ki vedno povdarja, da je „Vse-slovenska Ljudska Stranka“ dosedaj niti mezinca še ni ni ganila, da napravi konec vsenemškimi težnjam naših klerikalcev. Ni čuda, da imajo Nemci vedno večji pogum. Na Kranjskem se počutijo bolje, kakor med bratci samimi. Postopanje klerikalnih poslancev v zbornici nam jasno priča, da jim gre samo samo za dijete in koristolovsko politiko. Narod jim je postranska stvar.

Gautscheva izjava o Italijansko-turškem konfliktu. Ministrski predsednik baron Gautsch se je, kakor je že znano, v zadnji seji zbornice pečal tudi z italijansko-turškim konfliktom. V svojem govoru je naglašal, da je bilo postopanje Italije popolnoma korektno in da je Italija Avstrijo o svojem koraku tudi pravočasno obvestila. Gautsch je najnagorneje obsojal pisavo onih listov, ki neprestano hujskajo proti Italiji in jih pozivljajo, naj se malo brzdajo. Odklonil je tudi odločno vsako odgovornost vlade za pisavo teh listov. Ubogi naši klerikalci. Zopet tako huda blamaža. Škofov organ je mislil, da bo s svojo hujskarijo proti Italiji našel milost in vpoštevjanje pri najvišjih avstrijskih krogih, sedaj pa tako razočaranje. „Slovenec“ je že v duhu videl, kako bodo korakale italijanske čete v Avstrijo. Sanjal je o vseh mogočih in nemogočih stvareh in opozarjal avstrijsko vlado na veliko nevarnost, ki ji preti od strani Italije. Gautscheva izjava nam priča, s kakega stališča presoja vlada pisavo zakotnih klerikalnih listov, kakor je „Slovenec“. Naši klerikalci vidijo povsod nevarnost, le doma je ne vidijo, kjer nas nemška invazija vedno bolj ogroža.

LISTEK.

MICHEL ZEVACO:

Ljubimca beneška.

— Zakaj torej nočeš, zakaj ne, tak povej vendar! ... Ah, tristo hudičev, ali boš govoril, ali ne! Ti ne veš, s kom imaš posel!

— Pardon, gospod generalni kapitan, v tem se motite! je dejal Spartivento mirnodušno.

— Pa če veš, kako da se mi upaš protiviti?

— Zakaj se ne bi? ... Saj se vas bojim tako malo, da vas niti nočem iz previdnosti vreči v vodo. Mirno lahko greste odtod.

Altieri je zardeval in prebledeval po vrsti; škripal z zobmi; toda vzdržljivost razbojnika ter njegovo mirno in resno vedenje ga je navdajalo z opreznostjo.

— Če pa hočete vedeti, zakaj pravzaprav ne maram ubiti Rolanda Kandiana, je povzel Spartivento, vam lahko povem.

— Aha! ... Radoveden sem.

— Vidite, gospod Altieri, jaz sem bravo, ne pa berič; vraga, vsak človek opravlja svoje delo. Moj posel je ta, da postrežem vrlim meščanom, ki ne znajo sukati meča in ne vedo, kaj je stoccata, imbroccata in punto riverso. Njim posodim svojo roko za gotov denar. Toda ne ukvarjam se z državnimi posli. V Benetkah imate dožo, svet deseterice, inkvizitorsko sodišče, policijskega načelnika in beričev kakor koblic. Ne moje, nego njihovo opravilo je, preganjati, prijeti in ugonobiti sovražnike države, Roland Kandiano je upornik, ki se stavi po robu pravosodni in vojaški oblasti. Zato ga vi lahko aretirate; meni pa je prav zato svet.

Altieri je bil prekritizal roke in je z mračno trpkostjo poslušal te besede, ki so mu dokazovale veliko moč Kandiano.

Spartivento je nadaljeval:

— Ne vem, ali me razumete ... mislim si pa, da ne.

— Imam vam še povedati tole: o sebi takorekoč ne govorim. Jaz sem izjema, bitje posebne vrste; ubijal sem toliko,

da sem ves oblit s krvjo; morda bom enkrat tudi sam ubit; krvnik nemara v duhu že šteje nagrado, ki jo bo izkupil za svoj glavo, kakor sem jaz šel celine, ki sem jih prislužil s svojim bodalom. Saj to je naravno! Torej ne govoriva o meni. Toda v Benetkah je na tisoče mož in žena, ki niso morili, nego vneto izpolnjujejo dolžnost dobrih državljanov in spretno izvršujejo svoj posel; njih je zasluga, da so Benetke srečne, močne in spoštovane; nekateri so trgovci, drugi delavci; nekateri delajo z glavo, drugi z rokami, sleherni pa stori, kar more. Vi menda ne veste tega? Torej tudi ne poznate kletev, ki prihajajo iz te globine. Zdi se že, da je delo pekla. Ne, gospodje patriciji, vi prav zares pretiravate svojo pravico, trpinčiti uboge ljudi. In o njih govorim, gospod generalni kapitan. Ali se čudite? Vendar je res. Ti ljudje upajo samo še v Rolanda Kandiana. On naj jih osvobodi. Rekel je. In bo storil. Ta upornik govori o uporu kot o nečem potrebnem. In tako mi ugaja. In če bi ga ubil, bi uničil up in nado tolikih ljudi, ki mi niso storili ničesar zlega. Zdi se mi, da bi moral potem umoriti samega sebe, tako zelo bi se moral zaničevati!

Bravo, morilec z okrvavljenimi rokami, je čutil usmiljenje do bede, ki je poganjala okrog njega svoje strupene kali.

Spartivento je bil rekel Altieriju:

— Ne vem, ali me razumete.

Altieri ga ni razumel. Toda čutil je, da se tu spotika nad nečim globokim, strašnim in neznanim. In jasno mu je bilo le eno: da ne bo našel besed, s katerimi bi omajal razbojnikov sklep.

Ostal je zamišljen in poln skritega gneva.

Povsod torej, doma v palači, v sobi njegove žene, na javnem mestu in tu, v najnižjem dnu Benetek, stoji Kandiano pred njim in mu meče svoje zaničevanje v obraz!

Brezumna besnost je popadla Altierija.

Sram ga je postalo, da ga je strah!

Sram ga je postalo, da je hotel vporabiti brava, dasi bi se mogel in moral pomeriti z Rolandom on sam, poln moči in poguma!

Ne da bi črnil besedo, se je zavil v svoj plašč in odšel po stopnicah; Spartivento pa je z vrha kriknil stari,

— Odpri in pusti ga ven.

Ko je prišel iz tega brloga na zrak, se je Altieri naglo napotil proti svoji palači; ob devetih je bil doma.

Uro kasneje so stali v njegovem kabinetu vsi trije oficirji, ki jih je bil naročil.

Altieri jih je zadovoljno pomeril z očmi.

Vsi trije, oboroženi s čvrstimi rapirji in bodali, težki samokres za pasom, oblečeni v oklepe iz bivolove kože, širokopleči, jaki in mirni, so delali vtis nepremagljivih, strašnih bojevnikov.

Bili so vzorna vojaška trojica.

Romani in Giberto sta bila vdana Kastručiju, ki ju je kot bogat in ugleden častnik vzdrževal s svojim denarjem in ugledom, na življenje in smrt.

Kastručio sam pa je bil vdan Altieriju, ki mu je bil obljubil visoko službo.

Tako je bila ta trojica garda v gardi generalnega kapitana.

Na prvo znamenje Altierijevo bi bil Kastručio skočil v ogenj.

In na Kastručijevo znamenje bi se bila dala Romani in Giberto razsekati na kosce.

Kastručio je stopil v Altierijev kabinet z besedami:

— Evo nas točno k sestanku.

— Pripravljenih na vse! sta dodala tovariša in salutirala generalnemu kapitanu.

Altieri pa si je mislil na tihem:

— Odločni so, spretni, pogumni in močni. In z mano vred smo štirje. Toda vsi štirje ne odtehamo Spartiventovega bodala. Ah, ta bravo mi bo drago plačal svojo trmo.

— Kam gremo? je vprašal Kastručio.

— Poslušajte, je dejal Altieri. Veliki dan se bliža. Vse šanse so za nas. Zdaj je vse pripravljeno. Vsakomur je določena njegova uloga in njegovo mesto. Toda jaz, ki nosim na svojih ramah breme vseh skrbi te avanture, se moram brigati za vse zapreke, ki vtegnejo nastati ob zadnji uri. Mnogo sem jih že odstranil; ostala pa je še ena, najstrašnejša, ki utegne izjaloviti ves naš veliki načrt ter spraviti mene na morišče, vas pa pod svinčene strehe. In to zapreko hočemo nocoj odstraniti.

(Dalje.)

Pisarna-UNIVERSAL-agenture

: M. MULLEY :

i.d., vredi in založile linl popolni lovanski

ADRESAR

za Kranjsko, Koroško, Spod. Štajersko in Primorsko.

Važno za inserente.

"Slovenec" In naša umetnost. Grajal je, kar je (v slovenski umetnosti) zaslužio grajo, a hvalil hvalevredno — pravi včerajšnji "Slovenec". Kdo se ne smeje ob tej hinavščini! Kdo se ne spominja tistega "Slovenčevega" članka, v katerem je ta list nesramno napadel slovenske moderne umetnike, ki so želi po svetovnih mestih in od svetovnih umetniških kritikov najvišjo hvalo, in jih primerjal s tirolskimi "Herrgottschnitzlerji" in jih opsoval s klobasari in štrukljari; tako je "Slovenec" napadel tiste može, ki niso le vstvarili mnogo lepega, ampak so tudi gmotno žrtvovali mnogo za razvoj slovenske umetnosti — spominjamo le na umetniški paviljon, ki ga je g. Jakopič postavil iz svojih lastnih sredstev brez vsake podpore. Mi smo v včerajšnji notici izrecno poudarili, da navdušena notica v predvčerajšnjem "Slovencu" izvira iz tega, ker sta Boltatu Pepe in Srečko Magolič star. ena in ista oseba. To mašo konstatirajo je "Slovenec" popolnoma prezrl, oziroma se ji je previdno — ognil. Boltatu Pepe seveda rad izreza po sobotnem "Slovencu" svoje sirovosti, nima pa rad, če ga kdo imenuje — s pravim imenom.

Strah pred poročnimi obravnavami, ki se prične prvi teden v novembru, imajo klerikalci v "Katoliški tiskarni". Kregar in Stefe pa je to pot ne moreta popihati na "urlaub" ker sta dobro zavarovana. Baje nameravata vse liberalne porotnike odkloniti pri obravnavi.

Konec klerikalne slave bodo donese nove volitve v trgovsko in obrtno zbornico. Zginiti morajo iz nje vsi tisti klerikalni svetniki, ki sta jih pred tremi leti spravila notri v kontrabant Kregar in Stefe.

Nemški "Kulturvolk". "Grazer Tagblatt" poroča sledečo neverjetno storijo: Na celem Gornjem Štajerskem ljudje trdno verujejo, da sme vsak lekarnar na leto umoriti po dva človeka in jih porabiti v medicinske svrhe. Tega ne verujejo samo neizobraženci, ampak celo "izobraženi" ljudje, kar je za kulturno višino Nemcev vsega silno značilno. — Po zimi je v Zeil-Pöllau naglo zbolela neka kmetica, sosedov sin Franc Putz je šel po zdravlila v lekarno. Ta pa je bila — bilo je že pozno zvečer — zaprta in Putz je zvonil. Med tem, ko je lekarnar pripravljaj zdravlila, se je pa fanta polastila silna groza, in ko je zdravlila dobil, je dirjal proti domu, kolikor so ga noge nesle. Med potjo mu je prišlo od strahu slabo. V smrtnem strahu se je privlekel domu, kjer je težko obolel. Pravil je, da bi ga bil lekarnar kmalu umoril, da mu ni ušel. — Ta vest se je seveda po bliskovito razširila po celi okoličini, in ljudje so začeli lekarnarja bojkotirati. Ta je nazadnje tožil povzročitelje onih vesti, mladega Putza in njegove stariše, zaradi razžaljenja časti. Sodišče je obsodilo mladega Putza, stara dva je pa oprostil. — Obravnava je od prav čudne strani osvetlila "kulturno višino" "najkulturnejšega naroda" na svetu.

Propadanje Nemcev v Pragi. Lansko ljudsko štetje je dokazalo, da praški Nemci kljub temu, da imajo raznih kulturnih zavodov v obilici, neprestano nazadujejo. Tekom zadnjih 10 let je padlo število Nemcev v Pragi za 271 oseb. In v naši beli Ljubljani, v naši slovenski metropoli? Iz statističnih podatkov je razvidno, da se Nemci percentualno veliko bolj množijo, kakor domačini Slovenci. Nemški prirastek vsakih 10 let znaša par stotin. Odkod ta pojav, je lahko umeti. Vzrok temu je edino mednarodna oz. nemškutarska klerikalna politika na Kranjskem. Kranjski deželni

odbor protežira na vseh koncih in krajih Nemce, nemški naval na Ljubljano je vedno večji; a odpora ni opaziti nikjer. Naša narodna zavednost je pod ničlo. Ni dovolj, da nas zatira slavna kranjska deželna vlada, med seboj imamo celo vseslovenske izdajalce, ki iz golega sovraštva do političnih nasprotnikov protežirajo raje Nemce kakor pa domačine. Naraščanje Nemcev v Ljubljani bi gotovo ne bilo tako veliko, ako bi se mi zavedali svojega narodnega ponosa in bili v narodnem oziru edini. To naj si posebno zapomni "Slovenec", katerega tako zanima propadanje Nemcev v Pragi. Čehom je narodnost sveta stvar, našim klerikalcem pa paganstvo.

"Gorenjec" — peša! Prejšnji "Gorenjec" je izhajal na 6 straneh. Odkar so ga dobili klerikalci v roke, ima le še dve borni strani berila, slabi dve pa inseratov! Ti uboga klerikalna beračija!

Iz gledališke pisarne. Danes se poje prvič v sezoni B. Smetane komična opera v treh dejanjih "Prodana nevesta". Predstava se vrši za par-abonente. Opozorjamo, da se bo overtura svirala celotno in brez doslej običajnih krajsav. Prvič popolno svirana overtura traja okoli 6 minut. Vstop med overturo ne bo dovoljen.

"Akad. društvo slovenskih veterinarjev na Dunaju" ima v petek, 27. t. m. ob pol 8, uri zvečer svoj 1. redni občni zbor z običajnim sporedom. — Lokal: staroznana gostilna pri "Sveti trojici na Kostanjevici". Zur heiligen Dreifaltigkeit! III. Ungargasse 27). — Slovenski gostje dobrodošli!

Trgovci z deklicami. V Reki so v terek aretirali Romana Profta, trgovca z deklicami, ravno v trenutku, ko je hotel dve varietetni pevki pregovoriti, naj vstopita v zloglasno hišo v Padovi v Italiji. Policija je našla pri njem neko skrivnostno pismo, katerega vsebino pa je kmalu razrešila. Pismo je prišlo iz Padove in je poročalo, da je neka deklica z imenom Blanche Durand že dospela v zloglasno hišo, za kar je dobil agent 100 kron. Pisec pisma pozivlja Profta, naj v najkrajšem času zopet pošlje dve deklici po 100 kron.

Srečen kapitan. Včeraj je reški magistrat obvestil pristaniškega kapitana Proclia, da ga je njegov stric, ki je umrl v Clevelandu v Ameriki, imenoval univerzalnim dedičem in mu zapustil poldrugi milijon dolarjev.

Tatvine na uršulinskem semnju v Celju. Kakor vsako leto, tako se je tudi letos na uršulinskem semnju dne 21. t. m. v Celju pripetilo več tatvin: Brezposelni natakari Karol Lubaj se je zaljubil v površnik nekega graškega trgovca, toda poskus se mu je ponesrečil. Zasačili so ga ravno pri tatvini. Ker je Lubaj že znan tat, so ga izročili okrožnemu sodišču v Celju. — Semenj je bil radi kuge na 'gobcu in parkljih precej slabo poiskan.

Roparski umor. Iz Ljutomerja se poroča: Dne 23. t. m. so našli v Ljutomerskem parku na Štajerskem bivšega šolskega slugo Bergerja umorjenega. Berger je bil 80 let star in zelo vdan piščali. Pred kratkim je bil še v neki gostilni, kjer je plačal večji dolg. Morilec je Bergerju presekal glavo naspol in potem zbežal. Dosedaj še ni o njem nikakega sledu.

Iz ljubosumnosti. Predvčerajšnjem sta napadli soproga nekega asistenta in neka gostilničarka na Poljanski cesti neko deklo, jo vrgli na tla, raztrgali obleko in toliko časa prepevali, da je padla v nezavest. Deklo so na policijsko odredbo odpeljali z rešilnim vozom v deželno bolnico. Vzrok napada — ljubosumnost.

MALI LISTEK.

Praznoverje v službah papeštv.

(iz 12. zvezka knjižnice češke "Svobodno Miall").

Satan se prikazuje v najrazličnejših podobah, kot volk, medved, bik, kozel, koza, lisica, petelin, pes, miš, netopir, piščica, sova, zmaj, žaba, kuščar, pajek, muha, komar, čuk itd., pa tudi v človeški podobi kot zamorec, kmet, žena in celo duhovnik. Na podlagi teh "znanstvenih" od katoliške cerkve odobrenih razlag katoliškega "učenjaka" lahko vsak, kdor je dovolj zabit (kar katoliška znanost itak od vseh svojih privržencev zahteva) vsako živo bitje, vsakega človeka, da, celo škofa ali papeža ali pa tudi učenega katoliškega doktorja smatra pretvorjenega hudiča ali pa za hudičovo delo. Na vsak način je v tem oziru silno sumljivo čudovito poznanje pekla in peklenščakov, ki ga kažejo mnogi rimski papeži, cerkveni dostojanstveniki, menihi in katoliški doktorji v svojih spisih!

Najvišja stopnja verstva je fetišizem, t. j. versko češčenje stvari in

pripisovanje jim čudodelne moči. Na taki nizki stopnji verskega razvoja so dozdaj neizobraženi zamorski narodi v Afriki in Avstraliji, pa tudi v civiliziranih deželah v srcu Evrope je versko češčenje stvari (fetišizem) zelo razširjeno.

Papeštvo in katoliška cerkev, ki jo vodi nezmojiljivi papež, dopušča fetišizem in ga odobrava kot hvalevredno stvar in ga svojim vernikom priporoča kot stvar, ki je za izveličanje duše koristna. Velika večina katoliških duhovnov dela isto, spisi pa, ki jim je namen širiti in utrjevati take vraže, dobivajo brez sramu izrecno potrjenje cerkvenih in samostanskih oblasti.

V to skupino glavnih grehov rimskega papeštva proti zdravemu razumu spada predvsem češčenje t. zv. "ostankov" in t. zv. "odpuštki".

V lateranski kapeli v Rimu so vernikom dolga stoletja kazali pred očmi "Kristovih namestnikov" in dajali versko čistiti dva čudna sveta ostanka, namreč "popkova žnora" in pa pri obrezovanju odrezana "predkožica" s telesa Kristovega. Te relikvije pa so obenem kazali tudi na drugih krajih, kakor na pr. v cerkvi Notre Dame v Chalons (Salón), Coulombs (Kulóm), Charroux (Sarú) in drugje. "Predkožici" Kristovi v Charroux je bila priložena bulla papeža Klementa

Kokoše tatvine. Posestniku Jerneju Čebašku v Verjah je zginilo pred kratkim iz nezaklenjenega hleva 6 kokoši, posestnici Ivani Kerin v Zgor. Pirničah 4 kokoši, posestnici Mariji Bačnik pa pet kokoši.

10 K je pozabil v trgovini. V poneeljek dne 23. oktobra je prišel v prodajalno Mate Štrkoviča na Marije Terezije cesti neki deček in prosil, da se mu zmenja bankovec za 20 K. G. Štrkovič mu je dal za 10 K drobiža in papirnat bankovec za 10 K. Deček je drobiž vzel, bankovec za 10 K pa pustil v trgovini in odšel. Stariši dotičnega dečka se pozivljajo, naj se zglaše v imenovani trgovini.

V Radovljici se vrši dne 28. oktobra t. l. (to je na dan sv. Simona in Juda, veliki živinski in blagovni letni

Italijansko-turška vojna.

Splošni položaj

se ni čisto nič spremenil in stremjenja onih, ki bi hoteli na vsak način pripraviti teren za mirno poravnavo konflikta, nimajo čisto nobenega uspeha, ker so zahteve ene vojujoče stranke tako nasprotno zahtevam druge stranke, da se ne more najti prava baza za mirovna pogajanja, Turčija od prvega začetka pa do danes ni čisto nič odnehala od prvotnega svojega stališča, Italija je pa celo razširila oz. povečala svoje zahteve, tako da so mirovna pogajanja, ki si jih tako želijo vsi prijatelji miru, mesto vedno bližje, vedno dalje od nas in sovraštvo med Italijo in Turčijo mesto da bi se zmanjševalo, se vedno povečuje, tako, da končno res ostane pri tem, da se izpolnijo vse italijanske zahteve, ako ne z lepa pa z grda. Na ta način bo

Italija drago plačala Tripolis, morda še dražje, kot je Avstro-Ogrska plačala Bosno in Hercegovino, ker predno ona zavzame ves Tripolis in Cirenajko, poteče mnogo časa, mnogo denarja in prelije se mnogo krvi. Že dosedaj so

Imeli Italijani ogromne izgube

in zavzeli so komaj obrežna mesta, ki jih je bilo vendar ložje zavzemati kot vsak košček zemlje v notranjosti dežele, ker na obrežju so Italijani vporabljali svoje velike topove z vojnih ladij, proti katerim Turki niso mogli postaviti topov enake vrednosti, v puščavi, oziroma po oazah bodo imele pa glavno besedo puške in navadni poljski topovi, ki jih pa nimajo samo Italijani, ampak tudi Turki.

O italijanskih vojnih operacijah v Egejskem morju

so vtihnili vsi glasovi, kakor bi se Italija premišljala, ali bi s temi operacijami začela ali ne, ali je pa to samo mir pred viharjem. Pravzaprav je danes zelo težko kombinirati, ker ni jasne situacije, temveč se glavno dejanje vrši menda za kulisami, kamor ne sega gledalčevo oko. Čudna so pota diplomacije in ona morda dela sedaj na skrivnem ravno ono, kar gledalec, ki gleda gleda samo javna dejanja in javne izjave, najmanj pričakuje.

Italijanski državljani v Turčiji

bodo lahko tudi nadalje mirno in brezskrbno izvrševali svoja opravila, ako izjavijo, da so turški podaniki, v nasprotnem slučaju bodo pa brez pardona izgnani iz Turčije. Malo hud poper je to za italijanske državljane, ki živijo na Turškem, ali preveč strašno to vendar ni, ker Italija bo gotovo vpoštevala težak položaj, v katerem se njeni državljani sedaj nahajajo na

sejm. Prignalo se bo obilo lepe živine, vsled česar se kupce vabi, da se sejma mnogobrojno udeleže. — Kranjskogorski sodni okraj je vsled slinavke kontumaciran.

"Ideal". Danes zadnji dan lepega sporeda. Jutri specialni večer z zanimivimi slikami; posebno opozarjamo na detektivno dramo "Zapestnica grofica" s 6 letnim Frickom v glavni vlogi. — V soboto svetovna drama "Greh mladosti", kabinetni proizvod filmske umetnosti. — V soboto otvoritev moderne električne fotografije; 12 slik samo 80 vin.; odprto celi dan.

Gostilničarje opozarjamo na današnji oglas bratov Poljak v Zapešiču na Hrvatskem, blizu kranjsko-štajerske meje; vina iz onih krajev uživajo zelo dober glas.

Turškem in ako bo katerisibodi od njih poznejše reflektiral na pravice italijanskega državljanja — kar se po končani vojni gotovo zgodi — mu jih italijanska vlada gotovo ne odreče in tako bodo imeli ti ljudje v dveh državah državljanske pravice, četudi jim bo težko delati se lojalne turške državljanje v času, ko vodi Turčija z njihovo domovino vojno.

Boji v Tripolisu

ki so se vršili zadnje dni, so bili zelo hudi in — krvavi; obležalo je na bojišču zelo mnogo italijanskih in turških vojakov, kakor tudi Arabcev, ki so se bojevali na strani redne turške vojske. Italijani so bili napadeni nepričakovano od več strani in komaj se jim je posrečilo izogniti se temu, da bi bili obkoljeni; Arabci so že prišli Italijanom — ko so se ti najbolj bojevali s Turki — za hrbet in začeli streljati na nje, ali Italijani so bili spretni, rešili so se iz nastavljenega jim pasti in še poglani sovražnika v beg. Pomisliti se mora, da so se istočasno, ko se je vršila ta bitka (bilo je to 23. t. m.) uprli tudi Arabci v mestu Tripolisu, tako, da so se morali bojevati Italijani istočasno na več frontih s turške strani so sodelovali v boju trije polki redne vojske in veliko število Arabcev, med tem, ko se je nahajal z italijanske strani v začetku bitke v boju samo en polk, kateremu sta prišla potem v daljših presledkih na pomoč še dva polka! Turki so bili torej močnejši po številu, razun tega so pa tudi dobro poznali teren, kar se za Italijane ne more reči.

Turki in Arabci so bili dobro skriti za drevjem in zidovjem, Italijani so pa bili na skoraj popolnoma odprtem polju. To je bila, ako izvenzame bitke okoli Bengazija, prva velika in resna bitka na kopnem in Italijani so jo dobro izvojevali.

Ali iz te bitke se da sklepati, kako težke boje bodo še imeli Italijani, predno zavzamejo ves Tripolis! Pripominjamo, da se je tudi ta bitka vršila še prav blizu morskega obrežja, ker so stopili v akcijo tudi topovi z italijanskih vojnih ladij.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Italijansko-turška vojna.

Italijansko brodovje zopet pred Prevezo.

Carigrad, 25. oktobra. Semkaj došla poročila zatrujejo, da se je italijansko brodovje zopet pokazalo pred Prevezo in Valono. Ta vest je vzbudila v carigradskih krogih veliko raz-

Francoski pisatelj A. V. Morin je napisal o tem v knjigi "Vraze" prav primerno: Glavno skladišče "svetih ostankov" je v Rimu. V tamkajšnjih katakombah so takorekoč neizčrpne zaloge človeških kosti. Po potrebi se vzame od tam bodisi celo okostje, ali pa le en del, papež mu da ime katkega svetnika, in relikvija je narejena. Kdor hoče, jo lahko kupi — zastoj Rim ne daje rad, k večjemu, če to zahteva posebna njegova korist.

Odpuštki so milost, ki jo papež podeljuje vernikom, da jim ni treba na zemlji ali v vica prenašati časnih kazni za grehe. Tudi duše v vica so na priprošnje cerkve lahko deležne odpuštkov. Človek papež, od ljudi izvoljen za poglavarja cerkve, si na ta način osvaja naravnost vpliv celó na domnevano posmrtno, nadnaravno življenje!

Prvotni vir za cerkvene nazore o odpuštkih nam daje spis jezuita Beringerja: Odpuštki, njih bistvo in raba, ki je z dekretom rimske kongregacije z dne 31. januarja 1893. uradno odobren, in zato smemo tudi nazore, ki so v tem spisu obseženi, smatrati za nauke katoliške cerkve. Iz Beringerjevega spisa naj navedemo samo par primerov za trditev, da katoliška cerkev goji češčenje stvari in da mate-

burjenje in to tembolj, ker se zajedno zatruje, da se Grška neprestano oborožuje in pripravlja na vojno s Turčijo.

Aeroplani v službi vojne.

Tripolis, 25. oktobra. Aeroplani italijanske ekspedicijske armade so takoj po včerajšnji bitki med Italijani in Turki in Arabci reknoscirali tripoliški teren in zapazili par km od Tripolisa veliko turško in arabsko taborišče. Tekom današnjega dopoldneva so se Arabci večkrat približali mestu, a so bili vedno še pravočasno odbiti.

Boj pri Homsu.

Tripolis, 25. oktobra. Italijanski bersaglieri, ki so zavzeli mesto Homs, so sedaj stopili v ofenzivo proti turškim četam, ki mesto Homs vedno nadlegujejo. Prišlo je do spopada, v katerem so bili Turki poraženi. Nato se je italijanska posadka podala zopet v mesto.

Obsedno stanje v Tripolisu.

Tripolis, 25. oktobra. V mestu Tripolis je proglašeno radi zadnje vstaje Arabcev domačinov obsedno stanje. Dosedaj je bilo aretiranih že nad 2000 Arabcev, pri katerih so našli orožje. Italijanski vojni svet postopa z Arabci najstrožje. Mnogo je bilo že na mestu ustreljenih, ker je bilo njih sovražno postopanje proti Italijanom dokazano.

Povelje generala Caneve.

Rim, 25. oktobra. "Agenzia Stefani" poroča iz Tripolisa, da je vrhovni poveljnik italijanske armade v Tripolisu izdal posebno povelje, v katerem zaukazuje, da ne sme nihče izmed domačinov toliko časa, dokler ne bo s Turčijo sklenjen mir, nobenega posestva prodati tujcem. To povelje je general Caneva izdal le radi tega, ker hočejo židje sedaj izkoristiti položaj in priti zelo poceni do velikega premoženja.

Italijanske groznje.

Rim, 25. oktobra. "Excelsior" poroča, da je pripravljeno italijansko brodovje v slučaju, ako se Turčija ne bo udala a italijanskim zahtevam, z vso odločnostjo blokirati Dardanele. Italijansko brodovje ima baje že tajno povelje, kedaj in kako naj ukrene te korake.

Revolucija na Kitajskem.

Napredovanje republikancev.

London, 25. okt. Dosedaj je že šest najvažnejših mest upornih južnokitajskih pokrajin v rokah ustašev. Kitajska vlada je v silnem strahu, posekno ker garnizije neprestano prestopajo k republikanskim četam. Vlada akcija, zadušiti upor, se nikakor ne bo posrečila.

Atentat na generala Fungtsena.

Kanton, 25. okt. Na poveljnika mesta Kantona, generala Fungtsena, ki je varoval mesto Kanton pred republikanci, je bil danes izvršen atentat. General sam je bil težko ranjen, njegova soproga in okoli 30 ljudi je pa bilo ubitih.

Kanton, 25. oktobra. General Fungtsen je že umrl za bolečinami.

Poslanska zbornica.

Dunaj, 25. oktobra. V današnji seji poslanske zbornice je bilo končano prvo čitanje italijanske vseučiliške predloge. Glavni contra-govornik poslanec Wastian je vehementno napadal naučnega ministra grofa Stürgkha radi njegove znane izjave in pozivljaj Nemce, naj stopijo v najostrejšo opozicijo proti klerikalni in nemški po-

rijalni stvarer pripisuje nadnaravno moč. Od XVII. stoletja je v katoliški cerkvi razširjena t. zv. medalja sv. Benedikta. Na eni strani te medalje je vpodoben sv. Benedikt z napisom "Crux S. P. Benedikti" (križ sv. p. Benedikta), na drugi strani pa je križ s sledečimi črkami CPBS—CSSML—NDSMD—VRNSMVMQJJB, kar pomeni: Vade retro Satana, nunquam suade mihi vana, sunt mala, quae li-bas, ipse venena bibas" ali po slovensko: "Umakni se satan, nikdar me ne zapeljuj k ničevostem, slabo je, ker ponujaš, sam izpijstrup!" Cerkev uči o teh medaljah z Beringerjevimi besedami: "Verniki, ki so pobožno rabili te medalje, so bili ob vseh casih deležni nenavadnih milosti na duši in na telesu, posebno pa so bili varovani proti boleznim, strupu in nevarnostim. Za dosego takih milosti že zadostuje, da medaljo nosimo, posebnih molitev za to ni treba. Papež Benedikt XIV. je potrdil s pismom z dne 12. marca 1742. medaljo označene oblike in raz-glasil, da gori omenjene zaklinjalne besede pohajajo od boga samega. Da se pridobe tudi odpuštki, mora biti medalja iz zlata, srebrna, bron, ali kake druge trde kovine. Če niso zaklinjalne besede jasno vtisnjene, so odpuštki dvomljivi! Z medaljo je združenih več popolnih odpuštkov in odpuštki od 40 dni do 20 let."

litiki grofa Stürgkha. Nato je bila predloga izročena proračunskemu odseku. Med raznimi vprašanji se je oglašil k besedi ljubljanski poslanec dr. Ravnihar, ki je justičnega ministra interpeliral radi škandaloznih protislovenskih ukrepov predsednika ljubljanskega deželnega sodišča Elsnerja. Njegova izjava so vzbudila v slovenskih parlamentarnih krogih velikansko ogorčenje proti justičnemu ministru dr. Hochenburgerju. Ogorčeni so zlasti Čehi in to tembolj, ker justični minister že na tretjo interpelacijo še dosedaj ni odgovoril in je tik pred govorom dr. Ravniharja izginil iz zbornice.

Dunaj, 25. oktobra. Danes so se vršila posvetovanja glede nove vladne večine. Ob 7. uri zvečer je predsednik zbornice dr. Sylvester sklical načelnike poljskega, češkega in nemškega kluba k posvetovanju, katerega se je udeležil tudi ministrski predsednik baron Gautsch. Po debati, ki ni imela nobenega pozitivnega uspeha, je bilo sklenjeno, da se pogajanja nadaljujejo v prihodnjih dneh.

Demisija bana Tomašiča ni sprejeta.

Dunaj, 25. oktobra. Jutri priobiti dunajski uradni list cesarjevo lastno-ročno pismo, v katerem cesar odklanja demisijo hrvaškega bana Tomašiča. V ogrskih vladnih krogih, ki so hoteli Tomašiča na vsak način vreči, vlada radi tega velika nejevolja. Razpust hrvaškega sabora je baje samo še vprašanje časa. Ako pa tudi novi sabor ne bo delozmožen, potem bo imenovan za kraljevinu Hrvaško poseben kraljevski komisar.

Potovanje kralja Petra.

Belgrad, 25. oktobra. Srbski kralj Peter odpotuje dne 12. novembra preko Dunaja in Basla v Pariz na obisk k predsedniku francoske republike.

Nemške „farbarije“.

Belgrad, 25. oktobra. Vest nemških listov, da sta srbska princa Aleksander in Jurij prispela na Dunaj, je popolnoma neresnična. Princa sta napravila daljši izlet, ker se jima je pa na potu pokvaril avtomobil, sta se vrnila nazaj v Belgrad. Princ Jurij odide jutri iz Belgrada in ostane dve leti v neki francoski vojaški šoli.

Zagonetna smrt mladega dekleta.

V Bostonu pri New Yorku so te dni aretirali Reverenda Richsona, enega izmed najodličnejših bostonskih meščanov. Richson je osumljen, da je umoril hčerko znanega trgovca Lenela.

Richson je star šele okoli 20 let in je že dalje časa spremljal imenovano gospodično, ki je bila slušateljica glasbene visoke šole. Pri vseh zabavah in izletih sta bila skupaj. Meščani so splošno mislili, da sta že zaročena. Pred par dnevi pa je dobila bostonska policija obvestilo, da se je Richson zaročil s hčerko milijonarja Eduarda Violeta. Še večje presenečenje pa je vzbudila vest, da je njegova bivša ljubica Lenel istega dne nenadoma umrla. Njen oče se je pod vtisom tega poročila zgrudil in obležal mrtev. Kaj je povzročilo nenadno smrt gospodične Lenel, zdravniki takrat niso mogli konstatirati. Sedaj so njeno truplo zopet izkopali in dognali, da je bila zastrupljena. Policija je dalje konstatirala, da je Richson na dan smrti svoje bivše ljubice pri nekem bostonskem trgovcu kupil nenavadno veliko množino kloroforma. Richson zatrjuje, da je popolnoma nedolžen in da je bil še par ur pred smrtjo gospodične Lenel z njo skupaj.

Vojna — zakonski zadržek.

Ljubavni roman italijanske dvorne dame in turškega diplomata.

Prva dvorna dama italijanske kraljice matere Margarete, gospodična Livija Malfatti, hčerka ene izmed najpomembnejših rodbin v Italiji, se je zaljubila v turškega vojaškega atašeja v Rimu, Omar Rifaa bega. Ko je med Italijo in Turčijo izbruhnila vojna in je moral Omar beg Italijo zapustiti, se je podala gospodična Malfatti na skrivnem v Genovi s svojim ljubimcem na neko turško ladjo, da odpotuje na Turško. Na poti proti Carigradu pa je italijanska bojna ladja „Doria“ v bližini Mesine pri Siciliji parnik ustavila in ga konfiscirala. Vsi turški potniki so bili odpeljani v Italijo kot ujetniki.

Ko je poveljnik bojne ladje „Doria“, Gabrijel Malfatti pregledal listo ujetnikov, je med ujetniki na svoje velikansko začudenje zapazil tudi ime svoje hčerke Livije Malfatti. Odšel je takoj na krov na ladjo. Ko je hčerka zagledala svojega očeta, mu je padla pred noge in se zjokala.

Poveljnik ladje je nato odpeljal svojo hčerko v mesto Palermo v Italijo. Omar bega pa je odposlal v Carigrad.

Roman je sedaj končan. Nadaljeval pa se bo najbrže še po vojni in končal z zaročitvijo obeh zaljubljenec, kar nikakor ne bo admiralu Malfattiju delalo sramote.

Razne vesti.

* O zanimivem zakulisnem dogodku. Pariški list; „Madame et Monsieur“ piše: V nekem predmetnem gledališču sta bila dva igralca smrtna sovražnika. Igrala sta v veliki junaški drami „Napoleon“ glavni vloge cesarja in generala Berthier. V tretjem dejanju bi moral cesar prebrati vojakom neko proklamacijo, ki mu jo izroči general, in ker je bila ta proklamacija primeroma zelo dolga, se seveda igralec ni trudil, da bi se jo naučil na izust, marveč jo je resničnobral. Z grozo pa je opazil Napoleon nekega večera, da mu je Berthier, namesto popisane papirja, z satanskim nasmehom dal prazen list. Kaj naj stori, kako naj se potegne iz zagate? Prvi hip mu ni ničesar pametnega prišlo v glavo in pričel je ves potan: „Vojaki! Nena doma pa se mu je zasvetilo v možganih, obrnil se je k Berthierju ter mu glasno rekel: „General, vi, ki sem vas vedno videl ob svoji strani, v Austerlitzu, v Jeni, v Auerstadtu, v Eylau in Friedlandu, vi, čegar hrabrost se je tolikokrat sijajno izkazala, sprejmite kot jasen dokaz mojega prijateljstva v zahvalo za vašo udanost in pogum, ta listek in preberite sami proklamacijo!“ Berthier pa je odgovoril krepko: „Sire, veste, da sem vojak, ki ima sicer nekoliko zaslug. Toda moja zibelka ni tekla v nobeni visoki hiši — — — V svojo sramoto vam moram priznati, da ne znam brati!“ Napoleonu se je zopet pojavil znoj na čelu, ko je vzel iz rok generala nazaj nepopisani listek, toda kmalu se je ojunčil in zaklical: „Dobro, general! Da se ne bo reklo, da ste prišli vsled take malenkosti ob toliko čast, naredimo drugače. Ne znate brati, dobro, — povedal vam bom proklamacijo tiho na uho in vi glasno ponovite. Torej — — —“ Nato je zašepetal Napoleon Berthieru par brezmiselnih besed na uho. Berthier, ki je sedaj potil kri in vodo, je skušal rešiti svojo nalogo, kolikor je bilo pač mogoče. Kopal je drugemu grob in padel sam vanj. Nikdar več mu ni prišlo na misel, šaliti se z Napoleonom.

* Bitka z roparji. V bližini mesta Abramtes na Portugalskem je vojaški oddelek zadel na neko roparsko tolpo ravno v trenutku, ko je hotela razdreti železniško progo. Roparji so bili oboroženi s samokresi in so takoj naskočili. Prišlo je do hudega boja, v katerem so bili trije roparji ustreljeni, drugi so pa pobegnili.

* Neusmiljena mati. Pred kratkim je v bližini mesta Debrecina na Ogrskem pogorelo poslopje vdove „Czabo. Na pogorišču so našli truplo njenega svaka. Preiskava je dognala, da je bil vsak umorjen in šele pozneje prinešen v hišo. Mož je bil namreč zavarovan za zelo visoko svoto, zavarovana pa je bila tudi hiša. Vdovo Czabo so aretirali, ker je na sumu, da je ona sama umorila svojega svaka in zažgala hišo, samo da bi prišla do večjega premoženja.

* 18 deklet utonilo po krivdi popa. Iz Kronstadta poročajo, da je šlo dvajset deklet, ki so imele so se imele poročiti, k pravoslavnemu popu na posvetovanje. Pop jim je svetoval po nekem starem izročilu, naj se okopajo o polnoči v reki. Poslušale so deklice nasvet in se šle kopat. Ali 18 izmed njih se ni več vrnilo domov. Prijel jih je krč in so utonile. Trupla so potegnili iz vode na rumunskem kraju.

* Menihi v zvezi z morilcem Stolypina. Ruska vlada je že opetovano dokazala, da je cerkvam in menihom zelo naklonjena, ali zgodilo se je, da so morale te dni ruske oblasti v Novem mestu preiskati neki katoliški samostan in zapreti dva menihi, ki sta bila potem obsojena na prognanstvo v Sibirijo. Dognali so, kakor trde, da so bili menihi v zvezi z morilcem Stolypina in njegovimi prijatelji, ter da so nekaj časa skrivali pri sebi nevarnega človeka.

* Silen požar. V pokrajini Repce-Banya na Ogrskem je izbruhnil te dni silen požar, ki je uničil 157 hiš in gospodarskih poslopij. Med požarom je poginilo tudi mnogo živine.

* Razvoj parne turbine. Mr. Parson je zgradil leta 1884 prvo parno turbino, ki je bila samo 6 konjskih sil (H. P.) močna ter mu je gonila neki dinamo. Pet let kasneje je služilo že okoli 300 podobnih strojev v ta namen. Leta 1889 se je Parsonova družba razšla in Parson je zgubil svoje patentske pravice, katere je šele leta 1894 zopet pridobil. Od tega časa se je s podvojeno energijo poprijel dela in parna turbina se je čudovito naglo izpopolnjevala. Parna turbina zasluži prednost pred drugimi gonilnimi stroji

že zato, ker porablja manj premoga nego drugi. Električne centrale, katere rabijo parne turbine, plačujejo danes za premog samo polovico tega, kar so plačevale pred petnajstimi leti in le četrtino tega, kar so plačevale pred petindvajsetimi leti. Velikanske važnosti je bilo vprašanje, kako bi se dalo parno turbino uporabiti za gonilno moč parnikov. Težav ni delala toliko turbina, kolikor propeler. Končno se je tudi to posrečilo in prva ladija, ki jo je gnala parna turbina z nečuvno brzino 32 vozlov (59 kilometrov) na uro, je bila mala „Turbina“, ki je kakor srelna švigala med vojnimi ladjami pri reviji leta 1897 v Spitheadu o priliki 60letnice angleške kraljice Viktorije. Dve leti kasneje je že angleška vlada dala opremiti bojno ladjo „Viper“ s parno turbino; leta 1903 jo je tudi francoska vojna mornarica uvedla in leta 1905 je dobil parno turbino prvi angleški dreadnought, a danes so opremljene že skoro vse angleške in druge velike bojne ladje s Parsonovo parno turbino. Dreadnought „Invincible“ ima parno turbino od 42.000 H. P., potniški parnik „Mauretania“ pa s 74.000 H. P. in brzino od 26 vozlov (48 kilometrov) na uro. Vse turbine, katere je Parsonova tovarna do konca junija 1. 1910 izdelala, imajo skupaj 4.700.250 konjskih moči (H. P.). Ta ogromni razvoj v tako kratkem času je pripisovati dejstvu, da parna turbina rabi manj prostora in da je lažja, kakor navadni parni stroji, da daje večjo brzino in rabi za to manj pare ter naravno požiga tudi manj premoga. Vse to so prednosti neprecenljive vrednosti ter jamčijo za uspeh.

* Inženir Richter tožil. Nemški inženir Richter, katerega so kakor znano, na njegovem študijskem potovanju po Balkanu ugrabili grški roparji in šele proti visoki odkupnini izpustili, je sedaj vložil proti odgovornemu uredniku „Augsburger Wochenblatta“ tožbo radi razžaljenja časti. Imenovani list je namreč objavil članek, v katerem nazivlja Richterja kot pustolovca in povdarja, da je bila vsa aféra samo dobro preračunan Richterev manevar.

* Izstopanje iz cerkve je na Nemškem mnogo težavnejše nego pri nas; vendar je izstopilo samo v Berlinu iz cerkve od leta 1904. do leta 1909. celih 30.000 ljudi. Cerkevni prejemki so padli za 900.000 mark.

* Vera poslanev v avstrijskem parlamentu. Po veri je med poslanci v avstrijskem parlamentu 411 rimskih katoličanov, 27 zedinjenih katoličanov, 3 starokatoličani, 12 pravoslavni, 25 evangelikov in 10 židov, 24 poslanev je brez veroizpovedi, med temi je 22 socialnih demokratov.

* Enolpetdeset let v ječi. Pisar Edvard Kyfs, ki je bil zaradi umora obsojen v dosmrtno ječo, je v striegavski kaznilnici umrl kot 84 leten starec. Nastopil je svojo kazen 1. 1860. in je predsedel 51 let v jetnišnici. Njegovo truplo so izročili anatomskemu seminarju v Vratislavi.

* Čudna cvetlica. V Arabiji raste svetlorumena cvetka, ki nosi črna semena grahove velikosti. Domačini posuše ta semena in jih raztolčejo v prah. In če človek ki se morda še ni nikdar smejal v svojem življenju, zavžije ta prašek, se naglo izpremeni. Dotičnik se začne obnašati kakor kak „neumni Avgust“ v cirkusih, pleše, poje in se gromko smeje. To razpoloženje traja nad eno uro. Potem sledi trdno spanje. Ko se pa tak človek prebudi, je vse pozabljeno. O vseh svojih neumnostih, ki bi mu drugače delale težko vest, ne ve se več spominjati; sploh ne ve o ničem, kar je delal in počel.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik
Milan Piat.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani

Povišanje telesne teže

se pri rabi Scottove emulzije da kmalu dognati ob okrevanju, ob shujšanju ali po

hudih boleznih je pa to jako zaželjenega učinka. Odrasli vsake starosti torej ravno prav, ako ob takih časih telo z lahko prebavno, blagoslastno

Scottovo emulzijo

v zvišanje svoje storilne zmožnosti : : okrepje in osvežijo. : : Pri nakupu zahtevajte izrecno Scottovo emulzijo. Znamka „Scott“, upeljana že nad 35 let, jamči za dobroto in uspeh. 11 Cena originalnih steklenic 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah.

Mali oglasi.

Damski naklešeni klobuki se radi opustive modistovske obrti po jako ugodni ceni prodajo v modni trgovini P. Magdič, Ljubljana nasproti glavne pošte. 606/x—12

Velika kletka s štirimi oddelki se zaradi preselitve takoj prav ceno proda na Opekarski cesti št. 36. 625 6—2

Kdor želi nabaviti pokojnim nagrobni spomenik, naj ogleda zalogo pri novem pokopališču Sv. Križu v Ljubljani. Tam vam bo najsolidnejše in po zadovoljnosti postreženo. Preskrbi vam tudi slike po jako ugodnih cenah. Fr. Kunovar, kamnosek. 404/15—1

Trgovski pomočnik, več vseh strok, z dobrimi izpričevanji, želi tekom 6 tednov službo premeniti. — Naslov se izve pri upravnistvu „Jutra“. 459 3—1

Obraba jabolk, švicarski siv fižol proda po dogovoru Grobotek, Bohinjska Bistrica. — Kupim orehe. 458 2—1

Sprejemem gospode na dobro meščansko hrano. Kje, pove „Prva anončna pisarna“. 3-1

Eni ali drem gospodam se odda takoj lepa, zračna mesečna soba. Na željo tudi hrana. Poizve se na Resljevi cesti 24/1 desno.

Gospodična išče službe blaginščarke, ali prodajalke samo v Ljubljani. Ponudbe pod M. M. na „Prvo anončno pisarno“.

Korespondenca.

Damo črno oblečeno, ki se je mudila v soboto predpoldnem okoli 10. ure na južnem kolodvoru in nato odšla proti Resljevi cesti proti gospod. k odramim dečkom, da stopi z njim v korespondenco. Odgovor pod „Simpattija“ Ljubljana, pošto ležeče.

Lepo stanovanje

obstoječe iz 4 sob, kuhinje in pritliklin se takoj odda.

Sodna ulica št. 9.

Dr. Galatia zopet ordinira.

Najboljše odgovori „Slovenec“ vsak naš prijatelj, ako se naroči na „Jutro“, ali pa najde novega naročnika!

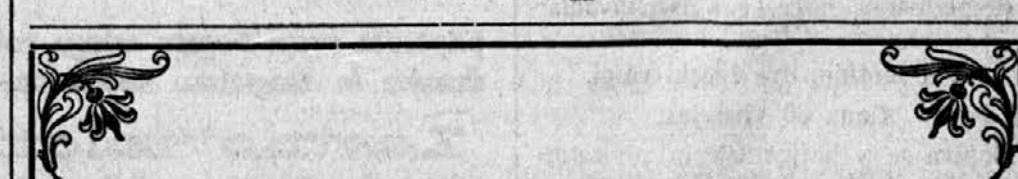
Nad 200 hl vina

belega in rdečega vina ima na prodaj trvdka Braća Poljak, Zaprešič, pošta Savskimarof, na Hrvatskem.

Proda se 2 hišici

ena s kovačnico, druga enonadstropna, tik ceste pri Podrožici, obe z vrtom in z nekoliko polja, — Poizvedbe pri g.

J. Janežiču v Lešah, pošta Št. Jakob v Rožu, Koroško.

Trgovec ali obrtnik

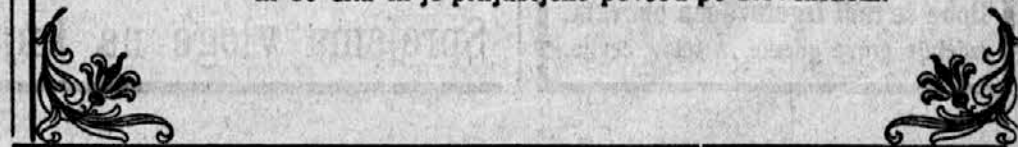
mora, ako hoče napredovati, opozarjati občinstvo na svojo trgovino. Reklama je duša vsakega podjetja in vsak trgovec ali obrtnik,

ki noče biti skrit

samo v svoji ulici, ampak hoče dobiti odjemalce iz vseh delov mesta in tudi z dežele,

bo inseriral v „Jutru“

ki se čita in je priljubljeno povsod po Slovenskem.

Lepo stanovanje

s 4 sobami, predsobo, kuhinjo in pritliklinami se takoj odda v Gregorčičevi ulici št. 11, II. nadst.

Natančneje se poizve v Sodni ul. št. 3, I. nadst.

Laška in dunajska KUHINJA

nasproti glavne pošte

priporoča vsak dan sveže morske ribe, brodetto in risotto, pod dobro znanim kuharjem Sonatto. Izvrsno vino Brioni in štajerska vina. Zmerne cene, postrežba točna in solidna. Za obilen obisk se priporoča Marija Petričoj.

Lepo meblovana zračna in velika

mesečna soba

s posebnim vhodom, v I. nadstropju, v neposredni bližini II. drž. gimnazije se odda s 15. novembrom. Naslov pove upravnistvo „Jutra“.

Trgovec

ki želi prevzeti večjo trgovino v prometnem kraju išče

10—15.000 K posojila

proti visokim obrestim. Ponudbe do 30. t. m. pod „Trgovina 1911“ na upravnistvo „Jutra“.

M. RAVTAR

delikatesna trgovina in vinarna

Ljubljana, Jurčičev trg 3

priporoča svojo veliko zalogo raznih jestvin, finih namiznih in desertnih vin, likerjev, knjaka in šampanjca.

Eksport kranjskih klobas.

Slav. društvom posebno nizke cene. Za veselice dam blago tudi v koml-sijsko prodajo.

Številka telefona 291.

Pri nakupu
sukna in manufakturnega blaga
priporočamo trgovino
LENASI & GERKMAN
Ljubljana, Stritarjeva ulica šte. 4.

Pekovskim mojstrom
v Ljubljani in na deželi priporočamo po najnižji ceni svojo veliko zalogo
sladne moke
pekarija Žagar, v Ljubljani, Dunajska cesta 9.
Razpošiljatev po pošti od 5 kg naprej.

Vsak petek se dobe po čudovito nizkih cenah
ribe iz Severnega morja in
iz Adrije pri
Ant. Staculu v Ljubljani

Klobuki, cilindri
čepice, kravate, perilo samo zadnje no-
vosti v modni in športni trgovini za
gospode
P. Magdič
Ljubljana, nasproti glavne pošte

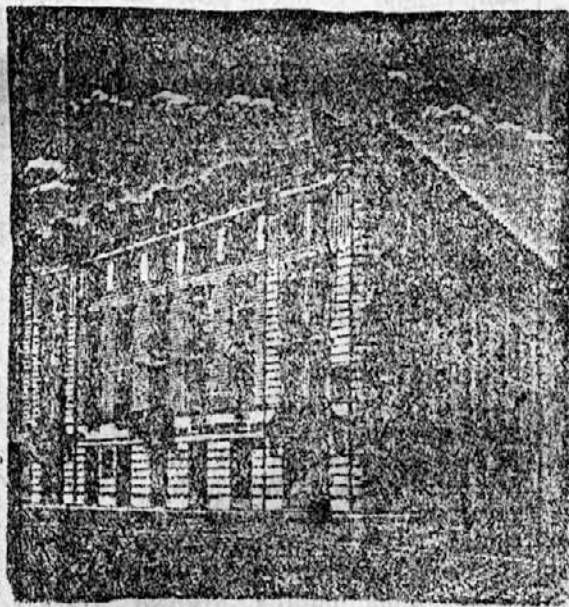
40 klavirjev in
harmonijev
dvornih tvrdk: Bösendorfer, Czapka, Heitzmann,
Stelzhammer in Hörngl
nudim slavnemu občinstvu na vpogled in izbiro. Ker sem **izključno**
edini zastopnik na Kranjskem zgoraj omenjenih dvornih tvrdk,
svarim vsakogar pred nakupom event. falzifikatov. Vsakdo kupi pri meni
za najmanjše obroke (K 18.—) najboljši instrument.
Najcenejša izposojevalnica. — Točna postrežba. — Viole od 5 K
naprej. — Vse glasbeno orodje in muzikalije v velikanski zalogi. —
Uglaševanja in popravila vseh glasbil.
ALFONZ BREZNIK c. kr. izvedenec in
učitelj Glasb. Mat.
Ljubljana, Kongresni trg šte. 15.

SODE
dobro ohranjene, stare in nove, velike
in male, prodaja
IVAN BUGGENIG
sodar
Ljubljana, Cesta na Rudolfovo želez. 5.

Malomestne tradicije
Češko spisal V. Štech, prevel V. M. Zalar.
(Repertoarna igra češkega „Nar. divadla“
v Pragi.)
Pet moških, dve ženski vlogi.
Cena 60 vinarjev.
Dobiva se v knjigarnah in pri založ-
niku V. M. Zalarju v Ljubljani.

Priporočamo se za vsa v svojo stroko
spadajoča dela
J. ZAMLJEN
čevljarški mojster
v LJUBLJANI
— Sodnijska ulica št. 3 —
Dobe se tudi izgotovljena obuvala.
Izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

Največje podjetje konfekcijske stroke je
ogromna trgovina
O. BERNATOVIČ
Ljubljana, Mestni trg 5
katera ima že začetkom seziže
nad **130.000** komadov svežega blaga
po najnižjih cenah
in to
nad 5000 kom. najfinejših oblek za gospode nad 2000 kom. posamez. hlač in telovnikov
2000 „ najfinejših površnikov, šport- 3000 „ oblek za dečke in otroke
nih in zimskih sukenj 15000 „ najmodernejših konfekcije
3000 „ pelerin za dame in deklice.
Solidna postrežba. Priznana nizke cene.

Rezervni zaklad nad pol milijona kron	Kmetska posojilnica Ljubljanske okolice	Stanje hranilnih vlog dvajset milijonov kron
registrirana zadruga z neomejeno zavezo v lastnem združnem domu v LJUBLJANI Dunajska cesta šte. 18		
obrestuje hranilne vloge po čistih 4 1/2 % brez odbitka rentnega davka Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga. Posojuje na zemljišča po 5 1/2 % brez amortizacije ali na amorti- zacije po dogovoru.		
Telefon šte. 185 interurban.		Rečun pri avstrijski pošti hranilni šte. 899.406, pri ogrski pošti hranilni šte. 19.369.
Eskomptuje trgovske menice.		Eskomptuje trgovske menice.
Ustanovljena leta 1882.		Ustanovljena leta 1882.
Denarni promet v letu 1910 K 100.000.000.—		Upravno premoženje v letu 1910 K 20.500.000.—

Ustanovljena leta 1831. Največja zavarovalnica avstro-ogrske države Ustanovljena leta 1831.
C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu.
Glavni zastop v Ljubljani, Marijin trg, Sv. Petra cesta št. 2, v lastnem domu.
Zavaruje zoper požar na poslopih, pohištvi in blagu, tatinski vlom, škode vsled prevažanja, poškodbo zrcal in zvonov. — Na življenje in za doto v vseh
mogočih sestavih. — Tekom leta 1910. zavarovalo se je 19.215 oseb za kapital nad 155 milijonov kron na življenje. — Družba je izplačala za škode nad 1016
milijonov kron. Premoženje družbe znaša nad 392 milijonov kron.

Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.
registrirana zadruga z omejenim jamstvom
priporočamo svojo bogato zalogo najnovejših tiskovin za šole, krajne šolske svete, županstva in druge urade. — Tiskarna sprejema vsa v
tiskarske in knjižniške stroke spadajoča dela ter jih izvršuje točno, okusno in po solidnih cenah. — Tiskanje šolskih knjig in časopisov.
Lastno založništvo. Muzikalije. **Najmodernejša črka. Litografija.**
Telefonska šte. 118. Poštne hranilnice šte. 76.307.

Del. glavica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad
K 8.000.000. Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša) K 800.000.
priporočamo promese dunajskih komunalnih srek za žrebanje dne 2. novembra t. l. Glavni dobitnik K 300.000.—. Cena K 18.—.
Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih **4 1/2 %**